

інституційну та фінансову спроможність місцевих органів влади; відсутність дієвих та ефективних механізмів формування місцевих бюджетів на основі гарантованих державою соціальних стандартів надання послуг населенню незалежно від місця проживання; незавершеність формування та недосконалість моделі управління на регіональному рівні.

Отже, нині основним завданням інституцій сільського розвитку є формування взаємодовіри між усіма учасниками сільського розвитку, виявлення їх інтересів, потреб, пріоритетів й на цій основі – вибір найефективніших інструментів поліпшення суспільного добробуту. Успішна реалізація державної політики залежить від врахування особливостей кожного регіону, що визначає конкретні механізми реалізації загальнодержавної стратегії та сприяє ефективному використанню наявного потенціалу.

Література:

1. Боднар О.А. Інституційне забезпечення сільського розвитку. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2016. Вип. 4(92). С. 61-69.

2. Гадзало Я.М., Жук В.М., Могилова М.М. та ін. Наукові основи і стратегічні пріоритети сталого розвитку сільських територій України. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2019. 40 с.

3. Про схвалення концепції сільського розвитку до 2030 року. Проект розпорядження Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=9795b91e-5e4b-42cf-9a71-64c3ddf0ec56> (дата звернення: 26.02.2024).

4. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.02.2024).

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗБУДОВИ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Дідик Н.Д., здобувач третього (освітньо-наукового) рівня ВО*, КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти», м. Вінниця, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4313-1943>

Дослідження сучасних тенденцій формування організаційно-правового механізму функціонування системи громадського здоров'я в Україні є актуальним напрямом наукових розробок в галузі публічного

---

* Науковий керівник – Світлак І.І., д.ю.н., професор

управління та адміністрування. Тривалий час для вітчизняної сфери громадського здоров'я було притаманним відсутність єдиної визначеної, а саме, на рівні законодавства, системи громадського здоров'я, яка спроможна була б ефективно реагувати на виклики, особливо ті, що спостерігаються протягом останніх років.

У науково-теоретичних дослідженнях пропонувалось розглядати феномен «громадське здоров'я» як медико-соціальний ресурс, найважливіший економічний та соціальний потенціал країни, обумовлений дією різних чинників довкілля та способу життя населення, що дозволяє забезпечити оптимальний рівень якості й безпеки життя людей [1, с. 8]. Буквально у вузькому сенсі, під громадським здоров'я розуміється сукупне здоров'я усіх людей, що проживають в певній країні.

Пріоритетність розбудови цієї сфери в умовах повномасштабної війни підтверджує прийняття спеціального Закону України «Про систему громадського здоров'я» від 06.09.2022 року № 2573-ІХ [2] (далі – Закон). Прийняття Закону було спрямовано на запровадження реальних та ефективних механізмів створення системи громадського здоров'я, з чітко визначеними компетенціями усіх суб'єктів владних повноважень, задіяних у розбудові.

Закон у ч.1 ст.1 запровадив нормативні дефініції понять «громадське здоров'я» та «система громадського здоров'я»:

«...2) громадське здоров'я – сфера знань та організована діяльність суб'єктів системи громадського здоров'я щодо зміцнення здоров'я, запобігання хворобам, покращення якості та збільшення тривалості життя ... 37) система громадського здоров'я - комплекс інструментів та заходів, що здійснюються суб'єктами системи громадського здоров'я та спрямовані на захист і зміцнення здоров'я населення, запобігання хворобам, покращення якості та збільшення тривалості життя, забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення...» [2].

Отже, громадське здоров'я це не лише запобігання захворюванням, травматизму, інвалідності та смерті, популяризація здорового способу життя та збереження здорового середовища й умов життя для майбутнього покоління, але й цілісна державна політика у галузі охорони здоров'я.

Сьогодні важко реально оцінити масштаби негативних наслідків для громадського здоров'я українців, що спричинені війною, починаючи від поширення різноманітних інфекційних хвороб, мінно-вибухових поранень, погіршення ментального здоров'я населення

тощо. За таких умов спеціально уповноважені державні органи мають працювати не тільки над мінімізацією потенційних ризиків громадському здоров'ю, але попереджати та своєчасно реагувати на загрози громадському здоров'ю.

Отож, трансформаційні зміни, що відбуваються в системі громадського здоров'я в умовах триваючих воєнних дій на території України, в першу чергу, потребують не лише оновлення законодавства, але і переосмислення загальнонаціональної візії щодо подальшого розвитку системи охорони здоров'я, в тому числі громадського здоров'я. Сьогодні у фахових колах з цього питання висловлюються діаметрально різні думки: як-то створення абсолютно нової системи громадського здоров'я, що передбачає зміну механізмів управління і впровадження нових інститутів (на кшталт зарубіжних моделей управління), так і відбудова раніше існуючої системи охорони здоров'я, її інфраструктури, що формувалась у радянські часи та трансформувалась за роки незалежності аж до початку повномасштабного вторгнення РФ.

Наразі в країні триває громадське обговорення, оприлюдненого навесні 2023 року МОЗ України проєкту Стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року (надалі – Стратегія). Візією Стратегії є створення такої системи охорони здоров'я України, за ефективного функціонування якої кожна людина матиме повноту можливостей подбати про своє здоров'я, підтримувати, зберігати його та отримувати найвищий доступний рівень медичної допомоги незалежно від обставин, а особи та суб'єкти, залучені до її надання матимуть прозорі та ефективні інструменти для реалізації власного потенціалу та впливу на формування політик щодо охорони здоров'я на всіх рівнях [3]. Аналіз запропонованих урядом шляхів реалізації цієї Стратегії дає підстави говорити про певну декларативність низки положень та необхідність подальшого удосконалення організаційно-правового механізму функціонування системи громадського здоров'я, з врахуванням існуючих в Україні реалій та міжнародного досвіду і практики публічного управління у даній галузі. Певні дискусійні моменти містять також положення Плану відновлення системи охорони здоров'я від наслідків війни на 2022-2032 рр. [4].

Отож, оновлення спеціального законодавства, що визначає організаційно-правові та соціально-економічні засади функціонування системи громадського здоров'я в Україні, регламентує суспільні відносини у сфері громадського здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення, конкретизує правовий статус суб'єктів у цій

сфері, встановлює організаційно-правові основи здійснення державного нагляду (контролю) у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для санітарно-епідемічного благополуччя населення стало лише поштовхом для подальшого реформування сфери громадського здоров'я та трансформації існуючих механізмів управління досліджуваними суспільними відносинами.

Література:

1. Основи громадського здоров'я: теорія і практика / за заг. ред. О.В. Безпалько. Ужгород : ВАТ «Патент», 2008. 322 с.

2. Про систему громадського здоров'я: Закон України від 06.09.2022 р. № 2573-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text> (дата звернення: 29.01.2024).

3. Про схвалення Стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2023 році: Проект Розпорядження КМУ від 23.02.2022 р. URL: <https://moz.gov.ua/uploads/ckeditor/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F/UKR%20Health%20Strategy%20Feb%2024.2022.pdf> (дата звернення: 29.01.2024).

4. План відновлення системи охорони здоров'я України від наслідків війни на 2022-2032 рр. Версія (від 21/07/2022 р.). URL: https://moz.gov.ua/uploads/ckeditor/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/21-07-2022-Draft-Ukraine%20HC%20System%20Recovery%20Plan-2022-2032_UKR.pdf (дата звернення: 29.01.2024).

SYSTEM ANALYSIS IN THE PROCESS OF MAKING ADMINISTRATIVE DECISIONS

Zheltikova A., Malichenko A., students*,
State Biotechnological University, Kharkiv, Ukraine

System analysis is the most constructive of the applied areas of system research. It guides the manager not only to account for certain regularities in the functioning and development of complex systems, but also necessarily to the development of a methodology for the organization of the decision-making process, in which stages are distinguished, their sequence is determined, and various approaches and methods of performing these stages

---

* Науковий керівник – Подольська О.В., к.е.н., доцент